

HYMYILEVÄ

TEKSTI: RISTO PAKARINEN

KUVAT: EINO PAKARINEN

HANNES

Maajoukkueratsu, Suomen mestari, liigavalmentaja, juniorivalmentaja, kiekkosuutari, kisakommentaattori, otteluisäntä, maailmanmestarivalmentaja ja lätkäisä. Hannu »Hannes« Kapanen on tehnyt suomalaisessa kiekkoilussa ihan kaikkea.

LUMI NARSKUU JALKOJEMME alla, kun kävelemme Kuopion torin poikki, Niiralan montulle päin. Haastattelu onnistuu, totta kai, mutta Hannu »Hannes« Kapanen pitää vain ensin käydä hoitamassa pari asiaa.

Ensin pitää käydä Kuopion Intersportissa juttelemassa vähän Kalpan otteluisännyydestä, ja kun siellä ollaan, niin »Hannes« etsii kunnon rukkasia pojanpojalleen. Vai, olikohan se toisin päin. Joka tapauksessa, Intersportissa piti käydä ja samalla..

»Hyvvee uutta vuotta!«

»Terve, terve«

»Mitteepä tässä!«

»Leskinen, elä kaavu!«

»Hannes« pyörii Kuopion torilla kuin parhaina päivinään kaukalossa. Pää kääntyy,

kädet heiluvat – ja suu käy. Aivan kuten parhaina päivinä kaukalossa. Hymy huulillaan.

Nykyisin Kapanen – ja Kapaset, Hannun pojat Sami ja Kimmo mukaanlukien – liitetään Kuopioon, ei vähiten Samin Kalpa-hankinnan myötä. Ja kuitenkin, kun Kapanen perheen muuttokuorma siirrettiin Kuopioon 1988, 139 kilometrin matka oli matka toiseen maailmaan. Karjalasta Savoan.

Pojille luvattiin muutto takaisin Joensuuhun vuoden päästä.

Kolme vuotta myöhemmin Sami pelasi Kalpan edustusjoukkueen mukana SM-liigan loppuotteluita ja »Hannes« seisoi penkin takana Juha Junnon apuvalmentajana.

Mutta »Hannes« on yhtä lailla karjalai-

nen, hartolalainen, helsinkiläinen, aina kotonaan siellä, missä onkin.

Mutta, että Kuopio ei saisi kaikkea kun-
niaa Kapasten dynastiasta, palataan tarinan
alkuun ja Joensuun Mutalaan.

»Siellä Mutalan kentällä pelaaminen
alkoi, kun sain ukin nurmekset, eli sellaiset,
missä terät pantiin kenkiin kiinni. Sellaisilla
se ura alkoi,« Hannu Kapanen kertoo. »Oli-
han se huippuhetki saada omat luistimet,
jotkut unkarilaiset punamustat«.

Joensuussa, kuten melkein kaikkialla
muuallakin 1950-luvun lopussa ja 1960-
luvun alussa, oli kaksi seuraa. Yksi SVUL:n
joukkue ja toinen TUL:n. Joensuussa seurat
olivat Joensuun Kiekko-Pojat (JoKP) ja Peli-
Toverit, eli PeTo.

Kapasten Mutala oli enemmän punais-
ten paikka, joten juniorit imettiin nopeasti
PeTo:n riveihin. Nuori »Hannes« pelasi
Mutalan kentällä kaikkien kanssa, vaikka
ei mihinkään seuraan vielä kuulunutkaan.
Joensuussa pelattiin korttelikiekkoa.

»Pääsin aika nuorena pelaamaan vanhem-
pien kanssa. PeTo:ssa aikoinaan pelannut
Sormusen Jaakko otti minut jotenkin siipien-
sä alle. Kai »Jaska« näki, että pystyin pela-
maan isompien kanssa. Olin aina 3-4 vuotta
vanhempien mukana,« Kapanen sanoo.

Joensuu on aina ollut urheilu- ja pal-
loilukaupunki. JoKP:n ja PeTo:n lisäksi
kaupungissa oli hyvä jääpallojoukkue. Ja,
kun hyviä pelaajia oli paljon, kilpailukin
oli kovaa. Kovasta kilpailusta puolestaan
seurasi hyvä laatu.

Joensuu marssitti muutaman vuoden
sisällä SM-sarjaan ja maajoukkueeseen
pelaajia (ja veljespareja) kuin liukuhihnalta:
»Hanneksen« lisäksi sieltä tulivat velipoika

Jari Kapanen, Lauri ja Erkki Mononen, Juha
Silvennoinen, Auvo Väänänen, Seppo Repo
sekä Markku ja Yrjö Hakulinen.

Pielisjoen rannalla sijainnut Pötkän kau-
kalo oli kiihkeiden taisteluiden näyttämö.

»Siihtalan ja Mutalan kaupunginosat
muodostivat yhden joukkueen ja siinä jouk-
kueessa meitä Kapasia oli kolme, minä, Jari
ja isovelji Matti,« »Hannes« kertoo.

»Matti oli meidän suvun nedomansky ja
muutenkin joukkue oli hyvä. Ja, kun Mutala
kohtasi Kettuvaaran, niin kyseessä oli mel-
kein Kapaset vastaan Monoset. Tuntui siltä,
että kun Kettuvaaran joukkue Schumannin
tehtaan kohdalta lähti tulemaan jään yli,
ensimmäiset 17 olivat Monosia,« hän sanoo
ja nauraa.

Turnauksista valittiin myös edustusjouk-
kue, joka kiersi pelaamassa maakunnassa.
Kapanen muistelee pelanneensa sellaises-
sakin kentällisessä, jossa oli kaksi Kapasta
ja kolme Monosta. Ja, kun voittoa haettiin,
parhaat pelasivat.

»Kerran olimme kahden erän jälkeen
tappiolla 7-1 ja meidän kentällisemme pela-
si varmasti 90 prosenttia kolmannesta eräs-
tä. Hyvin nousimme, mutta turpiin tuli. 8-7.
Ei ihan riittänyt,« Kapanen naureskelee.

»Nuori Suomi –projektin vetäjä Eero
Lehti olisi varmasti saanut sydänkohtauk-
sen sellaisesta peluuttamisesta,« hän jatkaa
ja nauraa tyytyväisenä.

Samalla hänestä tuli – vaikka Mutalassa
asuikin – Kiekko-Poika. Sitä eivät kaikki
sulattaneet.

»Kun menin Kiekko-Poikiin, PeTon
juniorit piirittivät meidän taloamme, enkä
uskaltanut mennä ulos. Kerran sain uudet
hanskat, jotka eräs PeTon poika laittoi

kamiinaan, tulen päälle. Uhkasin lyödä kaveria mailalla, ja hän säikähti ja otti hanskat ulos kaminasta», Kapanen sanoo.

»Vähän ne kärventyivät. Kyllähän se kasvatti henkisesti«.

Susirajan poikia kasvatettiin henkisesti monella tavalla. Ehkä monien joensuulaispelaajien värikkyyys ja kovaäänisyys ei olekaan pelkkää iloista karjalaisuutta, vaan eloonjäämiskeino: jos he eivät itse pitäneet ääntä, heidät unohdettiin sinne jonnekin.

Kapasellekin oli käydä niin. Ainakin melkein.

Pohjois-Karjalasta oltiin lähettämässä joukkuetta SVUL:n suurleirille Vierumäelle. Tekniikkakisakarsinnassa »Hannes« tuli toiseksi, mutta hänelle sanottiin, että hän oli niin nuori, että ehtisi leirille seuraavana-kin vuonna. Vielä parempana.

»Minä hyväksyin päätöksen ja ajelin seuraavana vuonna pyörällä ilmoittautumaan, iloisin mielin, varusteet päällä. Silloin minulle sanottiinkin, että olin yli-ikäinen,« »Hannes« muistelee.

»Ajoin niin kovaa takaisin Mutalaan, että lumi sulii takapyörän alla, vaikka oli 20 astetta pakkasta«.

Siitä parin vuoden kuluttua alle 18-vuotiaiden maajoukkue saapui pelaamaan Joensuuun. Kapanen oli tuolloin 17. Paikalliset jääkiekkoihmiset kannustivat Kapasta antamaan maajoukkueenäyttönsä ottelussa maajoukkuetta vastaan.

»Muistan, että oli huono keli, vettä satoi, mutta minulla oli tietysti kova tsemppi. Sainkin kutsun seuraavalle leirille ja pelasin sitten muutamia nuorten maajoukkueen matseja«, hän sanoo.

Seurajoukkueessa Kapanen oli noussut

JoKP:n edustusjoukkueeseen. JoKP pelasi tuolloin suomalaisarjassa. Seuraavalla kaudella, 1969–70, Kapasen pikkuserkku, Kari Viitalahti ja Unto »Uffe« Turpeinen olivat siirtymässä Joensuusta Helsinkiin, Karhu-Kissoihin.

»He soittivat sitten Karhu-Kissoihin, että olisi nuorten maajoukkuepelaajakin tarjolla. Karhu-Kissat kiinnostui, mutta he ilmoittivat ottavansa vain Viitalahden ja Kapasen, eivät Turpeista«, Kapanen muistelee.

»En halunnut pilata kaverin mahdollisuuksia, ja kieltäydyin. Karhu-Kissat vastasi, että ihan kuinka vain, mutta Turpeista he eivät ota kuitenkaan. Mitäpä minä siinä sitten. Mie läksin«, hän jatkaa.

»Niinköhän siinä kävi«, Turpeinen naureskelee. »Eiköhän »Hannes« itse paikansa ansainnut«.

Turpeinen ja Kapanen kohtasivat myöhemmin myös mestaruussarjassa, sillä JoKP nousi pääsarjaan kaudeksi 1971–72. Kapanen oli tuolloin jo ehtinyt vaihtaa seuraa Helsingissäkin.

»HANNES« PELASI KAUDEN Karhu-Kissoissa Suomi-sarjassa, kun keväällä 1970 hän sai postikortin Tukholman MM-kiisoista. HJK:n pomot lähettivät Kapaselle viestin, että mestaruussarjassakin olisi otettavia, jos häntä kiinnostaisi. Allekirjoittajina toimivat HJK:n johtokunnassa olleet Kone Dieselin johtajat.

Tarjous oli sellainen, josta »Hannes« ei voinut kieltäytyä.

»Neuvottelutilanne oli aika legendaarinen, kun istuin kymmenmetrisen tammi-pöydän päässä yksin, ilman agenttia, suurin piirtein karjalanpiirakat takataskussa ja

Mutalan kentällä ei enää käy samanlainen vilske kuin »Hannes« Kapasen lapsuudessa. Kaukalokin on kadonnut.

pöydän toisessa päässä istui viisi Kone Dieselin pomoa. Neuvottele siinä sitten,« Kapanen naureskelee.

Neuvottelut päättyivät kuitenkin siihen, että molemmat osapuolet olivat tyytyväisiä. HJK sai haluamansa pelaaja ja Kapanen ruskean kirjekuoren.

»Siitä vain ruskea kirjekuori povitas-kuun. Muistan kuinka näytin [lankomies/ pelikaveri] Juhani Långströmille, että nyt on rahaa. Eiköhän siinä tullut vuoden palkka«, Kapanen muistelee.

HJK:lla oli kasassa erinomainen joukkue. Ainakin paperilla. Se oli saanut

riveihinsä Kapasen »Hanneksen« lisäksi esimerkiksi Matti »Mölli« Keinosen, Leo Äikkään, Stig Wetzellin, Jorma Vehmasen ja Esa Peltosen. Se jäi kuitenkin sarjassa viidenneksi.

»Hanneksella« oli uudet suunnitelmat seuraavan kauden varalle.

»Olin luvannut Karhu-Kissoille palaavani seuraan heti, kun se nousee mestaruussarjaan. Kissat nousivat seuraavalla kaudella«, Kapanen sanoo.

Jos oli Kapanen pelimies kaukalossa, pelisilmä toimi myös kaukalon ulkopuolella. Mies ehkä neuvotteli sopimuksensa

itse, mutta on epävarmaa, olisiko kukaan agentti saanut parempaa neuvotteluasemaa aikaiseksi.

Kun »Hannes« siirtyi HJK:sta takaisin Karhu-Kissoihin, hän kävi sopimusneuvottelut helsinkiläisessä ravintolassa. Yhdessä pöydässä istui Karhu-Kissojen delegaatio, toisessa HJK:n. Kapanen juoksi pöydästä toiseen neuvottelemassa.

»Kolme kertaa niitä tarjouksia korotettiin. Sitten nostin rauhanlipun pystyyn ja sanoin ottavani aikalisän. HJK meni läheiseen keilahalliin odottamaan päätöstäni«, Kapanen kertoo.

Hän itse meni Seppo Revon kanssa toiseen baariin soittamaan Karhu-Kissojen pomolle, »Kalle« Granfeltille. Puhelun aikana Kapanen sopi siirtyvänsä takaisin Karhu-Kissoihin aikaisemman lupauksensa mukaisesti.

»Sitten kävelin parisataa metriä keilahallille ja kävin ilmoittamassa HJK:lle, että olin siirtynyt Kissoihin. HJK ilmoitti, että tervetuloa ensi kaudella takaisin, putoatte kuitenkin. Niin kävi ja sitten pelasin taas pelasim HJK:ssa«, Kapanen naureskelee.

Karhu-Kissoissa nähtiin kuitenkin legendaarinen täysjoensulainen ketju Mononen – Repo – Kapanen. Peli kulki ja kiekko liikkui kuin Pötkän kaukalossa aikoinaan, ja vastustajat olivat ihmeissään luovien ja vikkeliä karjalaisten kanssa.

Kolmikko myös asui yhdessä – ja hauskaa piisasi.

»Olihan meillä hauskaa, aina ei tiennyt, onko yö vai päivä, tai että onko pelipäivä. Peli kuitenkin kulki«, Kapanen virnistää.

»Emme me niin systeemeistä välittäneet. Sellainen kaavamaisuus tuntui tyhmältä. Ja olihan Mononen 1970-luvun alussa erinomaisessa kunnossa. Hän oli varmasti

Euroopan parhaita laitahyökkääjiä«, Kapanen sanoo.

»Hanneksen« kiertue helsinkiläisissä seuroissa kuitenkin jatkui. HJK:sta hän siirtyi Jokereihin kaudella 1973–74. Siellä hän sai rinnalleen toisen tutun kaverin. Veljensä Jarin.

»Niin, »Janne« oli vuoden Turussa ja tuli sieltä sitten Jokereihin. Oli hauska pelata hänen kanssaan, kun tiesi täsmälleen, missä hän liikkuu. Olisin voinut pelata silmät kiinni ja silti tiennyt, missä »Janne« meni,« Kapanen kertoo.

Ketjun kolmas lenkki oli vanterra keskushyökkääjä Ilpo Kuisma. Kapanen ei ole sanojensa mukaan nähnyt kenelläkään parempaa rannelaukausta kuin Kuismalla.

»Kun Ilpolle sai kiekon p-pisteiden väliin, hän pisti kiekon maaliin«, »Hannes« muistelee. »Sitten »Janne« pelasi Timo Sutisen ja Henry Lepän kanssa ja minä jatkoin Kuisman ketjussa«.

Kapasten ja Kuisman peli toimi niin hyvin, että »Hannes« pääsi vetämään leijonapaidan ylleen vuonna 1975. Toisaalta, Kapanen oli ollut maajoukkueen pelaaja jo 1970-luvun alkupuolelta saakka ja hän toivoi jopa pääsevänsä Sapporon olympialaisiin 1972. Armeijassa tullut polvivamma kuitenkin hautasi ne haaveet.

»1975 pääsin antamaan näyttöjä ja 1976 olin maajoukkueessa Kanada Cupin, olympialaiset ja MM-kisat. Sitten kai tuli joku tamperelaisvetoinen valmennus ja kun en ollut jeesjees-mies niin se varmaan ratkaisi«, hän sanoo.

Keväällä 1976 Kapanen oli kuitenkin Innsbruckin olympialaisissa jahtaamassa Suomelle sen ensimmäistä arvokisamitalia.

Ja lähellä se olikin.

Lähemmäksi ei voi päästä voittamatta.

Suomen ottelussa Yhdysvaltoja vastaan kiekko pelattiin siniviivalle, kentän vasemmalle puolelle. Maalin edessä oli hyvä maskeeraus, eikä maalivahti nähnyt kiekkoa kunnolla. Hän sai kuitenkin jalkansa laukauksen eteen, kun oikealta laidalta maalin suulle rynnisti Suomen Hannu Kapanen...

»Kiekko nousi ja se oli tulossa suoraan päätä kohti. Minä väistin ja se osuikin minua rintaan ja pomppasi siitä maaliviivaa kohti. Itse olin menossa maalin ohi ja löin mailalla kiekon perään. Osuiko isku kiekkoon, sitä en tiedä, mutta näin, että kiekko meni maaliin«, Kapanen kertoo.

»Minun takanani kolmessa metrissä oli sveitsiläinen erotuomari Edelsberger, joka näytti saman tien aloitusta keskelle. Kauempana, siellä, mistä laukaus lähti oli venäläinen Dombrowski, joka näytti, että »njet, njet, potkumaali«. Ja kun tuomarit neuvotelivat, niin sveitsiläinen antoi periksi kokeneemmalle tuomarille«, hän jatkaa.

Kun »Hannes« näki Dombrowskin levittävän kätensä, hän oli jo kiertänyt maalin ja hänen luisteluratansa jatkui suoraan venäläistuomaria kohti. Kuuma karjalaisveri kuohahti ja joukkueoverit ehtivät hetken jo pelätä pahinta.

»Siinä mielentilassa olisin varmasti kehlannut tuomarin yli. Matti »Murtsi« Murto huusi, että »Hannes« älä jumalauta, aja«. Jarrutin metriä ennen«, Kapanen muistelee.

Venäläistuomarin päätös hylätä maali, maksoi Suomelle pisteen, sillä Yhdysvallat voitti ottelun 5-4. Se piste puolestaan maksoi Suomelle pronssimitalin, joka oli enemmän kuin otettavissa, kun Ruotsikaan ei turnauksessa ollut mukana.

Sekä Suomi että Länsi-Saksa päätyi neljään pisteeseen, mutta Suomi jäi neljännek-

si, vaikka sen maalisuhte oli parempi (19-18 ja Saksalla 21-24).

»Kyllähän siellä sääntöjä vähän viilailtiin Saksan eduksi. Taisimme lopulta hävitä pronssin 0,04 maalilla«, Kapanen muistelee.

Suomen menestys kaikkien aikojen ensimmäisessä Kanada Cupissa oli keho. Suomi voitti turnauksessa ainoastaan Ruotsin ja sen maaliero oli murskaava 16-43.

1970-luvun puoliväli oli Jokereille huonoa aikaa, ja vaikka joukkueessa olivat pelimiehiä, kokonaista kautta se ei pystynyt pelaamaan hyvin. Syntipukkeja etsittiin ja ainakin joidenkin mielestä myös löydettiin.

»Kerran omistaja Aimo Mäkinen ilmoitti minulle, että kaikki oli minusta kiinni, että minun piti vetää joukkue ylöspäin. Vastasin, että jos kaikki pelaisivat niin kuin minä, niin ei meillä ole hätää«, Kapanen sanoo ja vanha tulisielu leimahtaa jälleen.

»Aimo sanoi, että etsi uusi seura, mutta muista, että sinulla on maajoukkuekaranteeni«.

»Tiesin, että ei ollut vaikeaa löytää uutta seuraa, koska HIFK oli kysynyt meitä jo joululta. Meitä, siis minua ja »Jannea«. Minä olin siirtymässä, mutta »Janne« ei halunnut jättää kavereita. Jos olisimme kärehtäneet siirtospekulaatioista, niin HIFK olisi joutunut maksamaan väräyksestä 150 000 markkaa. Frank Moberg ei uskaltanut ottaa vain minua, koska pelkäsi, että »Jannelta« olisi lipsahtanut, että häntäkin pyydettiin«, »Hannes« kertoo.

Jokereiden taloudellinen tilanne ei ollut kehuttava, ja mitä tahansa pelaajat halusivatkin, se oli kerjättävä omistaja-Mäkiselältä. »Hannes« oli kuullut, että IFK:ssa asiat hoidettiin eikä häntä seuraavana keväänä, 1977, pysäyttänyt enää mikään.

»Istuin kymmenmetrisen tammipöydän päässä yksin, ilman agenttia, suurin piirtein karjalanpiirakat takataskussa ja pöydän toisessa päässä istui viisi Kone Dieselin pomoa. Neuvottele siinä sitten.«

»Aimo oli jollain reissulla ja soitti minulle lentokentältä. Ensin hän haukkui vaimoni pystyym ja sitten minut«, hän muistelee.

Kapanen siirtyi jo neljäljanteen helsinkiläis-seuraansa, mutta vaikka seurasiirrot olivat jo rutiinia, kuuluisaan HIFK:oon siirtyminen jännitti kokenutta pelaajaakin. Ensinnäkin, kukaan – ei kukaan – ei koskaan siirtynyt Jokereista HIFK:oon, paitsi »karjalaiset lupää«, kuten Kapanen sanoo. Toiseksi, HIFK:lla oli silloinkin vahva stadilainen leima.

»Minä olin melkein 27-vuotias, olin pelannut melkein kymmenen vuotta Helsingissä ja silti jännitti. Siltikään en jättänyt pitkiä kalsareita pois ja puhuin niin kuin puhuin, eikä kukaan leikannut kalsareitani. Eivät uskaltaneet, kun tiesivät, että »Hannes« lyö kynsille«, hän nauraa.

Kapanen löi kynsille. Sen tiesivät kaikki. Ei välttämättä nyrkillä, mutta miehen suu kävi kuin papupata. Hän pelasi 320 liigaottelua ja keräsi niistä 330 tehopistettä. Ja 418 jäähyminuuttia.

»Mie olin temperamenttinen pelaaja ja se häiritse pelamista. Jos nyt sais valita, niin pelityyliäni en muuttaisi, mutta jättäisin

suunsoitot pois. Suurin osa minuuteistani tuli käytösrankaistuksista, enhän minä mikään kriminaali ollut pelaajana. Suu vain kävi enemmän. Ja toiseksi, minä olen aina tiennyt säännöt ja kun tuomarit eivät tunnu – vielääkään – aina niitä tietävän, minä aina ohjasin ja opetin niitä«, hän sanoo.

»Kahdesti taisin tapella oikein kunnolla ja kolmannen osasin onneksi karttaa. Edmonton Oilers oli Suomessa vierailulla 1978 ja minä tuuppasin vahingossa Dave Semenkon maalin perukoille«, Kapanen sanoo.

»Enhän minä tainnut oikein tietää edes, kenet teilas. Pekka »Rocky« Rautakallio tuli sanomaan, että »ota Hannes nyt ihan iisisti, äläkä ainakaan näytä, että se olit sinä« samalla, kun Dave Semenko luisteli meidän vaihtoaitiomme ohi kuin jääkarhu. Minä istuin penkillä muina miehinä. Siitä tappelusta en olisi varmasti selvinnyt, eiköhän Semenko ollut silloin kaikkein kovin gooni«, hän sanoo.

Jari Kapanen jäi Jokereihin vielä muutamaksi seuraavaksikin kaudeksi. Itse asiassa, Jari ja Hannu eivät Jokeri-vuosien jälkeen samassa seurassa pelanneetkaan. Ehkä siksi legenda Kapasten veljesriidasta elää vieläkin.

Kauden 1977–78 ensimmäistä paikallis-
 peliä odotettiin tavallista innokkaammin,
 sillä se oli ensimmäinen, jossa Kapaset koh-
 tasivat. Kun paikallispelejä pelattiin kauden
 aikana vain neljä, jokainen kohtaaminen oli
 Tapaus.

Kapasten kohtaamisesta tuli TAPAUS.

»Minä tökkäsin »Jannea« vähän mailan
 kärjellä, kun hän hyvänä luistelijana oli
 päästä minusta ohi. Minulle oli tulossa
 siitä jäähy, taisi olla jopa viiden minuutin
 jäähy. Tahaton se oli, mutta kun pelistä oli
 etukäteen puhuttu ja halli oli täynnä, niin
 »Jannellakin« olivat tunteet pinnassa. Minä
 heitin vähän löylyä, kun tuomarit olivat jo
 välissä«, »Hannes« muistelee.

»Minä sanoin, että »mitä sinä pikkuinen
 poika oikein räyhäät, tiedät, kuinka tässä
 kuitenkin käy, jos pannaan painiksi«. Janne
 lämpeni siitä lisää ja yritti lyödä. Minä huu-
 sin taas, että »lyö uudestaan, soitan mutsille
 ottelun jälkeen, että sinä täällä räyhäät«. Jotenkin se kävi »Jannen« sielulle. Eihän
 siitä koskaan tullut mitään, kun tuomarit
 olivat hyvin välissä«, hän muistelee.

Vaikka »Hanneksen« mielestä ei – aina-
 kaan 30 vuoden jälkeen – tilanteessa mitään
 ollutkaan, veljesten kohtaaminen kosketti
 myös muita kuin heitä itseään. »Hannek-
 sen« mielestä jopa koko »veljesriidan«
 syyvät ovat ulkopuolisia.

»Suurin syyllinen oli Jokereiden valmen-
 taja, Jorma Borgström, joka yllytti Jannea
 sanomalla, että minä olin aina painanut
 Jannea alaspäin ja jopa pikkupoikana en-
 simmäisenä valinnut puhtaat pyykki. Kyllä
 meillä omat vaatteet oli. Sitten tehtiin myös
 juttuja veljesten sovinnosta«, hän sanoo.

»Janne« jatkoi kuitenkin Jokereissa aina
 kauteen 1980–81 saakka. Silloin »Hannes«
 oli jo muualla.

Mutta HIFK:oon Kapanen sopi kuin
 nenä päähän, mieneineen ja sieneineenkin.
 Tai, kuten »Hannes« sen sanoo:

»Ei miulla ollu ongelmia HIFK:n kopis-
 sa. Pärjäsin, kun olin oma itseni. Puhuin
 tätä omaa murretta, vaikka kaikki inhosivat
 tätä mie ja sie –kieltä ja sanoivat että se
 pitää vaihtaa. Mie vaan paahoin mänem-
 mään pitkine kalsareineni. Siksi varmaan
 pärjäsinikin«.

1970-luvulla Brewerin »Callen« kym-
 menen vuoden takaisen vierailun jälkimai-
 ningit velloivat vielä kohtuullisen tuoreina
 Nordenskiöldinkadun hallissa. HIFK:ssa
 oli ammattimainen tekemisen meininki, ja
 tiukka sisäinen kilpailu, joka ajoi kaikkia
 tekemään parhaansa aina. Laiskottelua
 ei suvaittu ja jos joku niin kuvitteli, hänet
 pudotettiin maan pinnalle ja työntekoon
 nopeasti.

»Meillä oli harjoitukset kovempia kuin
 pelit. Minäkin tappelin »Hexi« Riihirannan
 kanssa monta kertaa, mailoja meni poikki
 ja muuta. Silloin oli helppo mennä peleihin
 ja vastustajtkin pelkäsivät«, hän sanoo.

HIFK:N AIKA, vuodesta 1977 vuoteen 1980,
 oli Kapanen omasta mielestä hänen uransa
 parasta aikaa. Peli kulki ja mies viihtyi
 seurassa hyvin.

Ja samaan aikaan, kun »Hannes« vaihtoi
 leiriä Jokereista HIFK:oon, myös Lauri Mo-
 nonen palasi Pohjois-Amerikasta takaisin
 Suomeen ja HIFK:oon – Kapanen myötävai-
 kutuksella.

Vaikka Karhu-Kissojen hurlumhei-vuo-
 sista olikin kulunut muutama vuosi, luovan
 kiekon ystävät saivat nauttia yhdestä upeas-
 ta näytöksestä heti kauden 1977–78 alussa.

»Kun »Late« palasi Pohjois-Amerikasta,
 meidät laitettiin samaan ketjuun yhdessä

Matti Murron kanssa. Kauden ensimmäinen ottelu oli Tampereella KooVeetä vastaan ja vastustajan kaverit naureskelivat ennen ottelua, että Late on pilkkinyt koko kesän ja, että ei se jaksa pelata«, Kapanen kertoo.

»Väänäsen »Ave« oli varoittanut poikia sanomalla, että »ensinnäkin, se ei ole pilkkimistä kesällä vaan pohjaongintaa ja toiseksi, varokaa sitä ketjua, se voi olla kunnossa«. Kunnossahan me olimme«, Kapanen sanoo.

Seuraavan päivän Helsingin Sanomat levitti urheilusivujen ylle otsikon Monosen »nikkaritempusta«.

»Late« teki kuusi maalia. Järjestin paikan seitsemäntenkin, mutta Mononen laukoi ohi tyhjästä maalista. Taisi olla jo katse katsomossa. »Murtsi« nauroi, että ei hän ole tällaisten emigranttien kanssa ole ennen pelannut. Silloin hänkin ymmärsi, mitä luova kiekko oikein on«, »Hannes« nauraa.

HIFK:n mestaruusjoukkue vuodelta 1980 oli Kapasen ihannejoukkue. Se pelasi aggressiivista ja vauhdikasta, mutta taitavaa jääkiekkoa. Sillä oli kolme hyvää hyökkäysketjua, joista Matti Hagmanin johtama ketju Hagman-Esa Peltonen-Tommi Salmelainen oli ykkönen, Murto – Kapanen – Harri Linnonmaa kakkonen ja kolmosketjuna Ari Lähtenmäki – Matti Forss – Ilkka Sinisalo.

»Meidän pakkiparimme oli Pertti Lehtonen – Raimo Hirvonen. Koko kenttä oli erittäin harmoninen, ja olimme plus/miinus –tilastossa ylivoimaisia. Murron kanssa oli hienoa pelata«, Kapanen sanoo.

Vaikka kausi 1979–80 päättyi mestaruusjuhliin, se oli kaikkea muuta kuin ruusuilla tanssia Hannu Kapaselle.

Hän oli päässyt maajoukkueeseen syyskaudella, mutta Vierumäen leirillä hänelle kohosi korkea kuume. Pelaaminen Tampe-

reen harjoitusottelussa Tshekkoslovakiaa vastaan oli epävarmaa, ja Kapanen totesi valmentaja Kalevi Nummiselle, että ei ollut pelikunnossa.

»Kun ei kuumemittaria tuntunut löytyvän, niin minä pelasin sen pelin, vaikka näin kiekon kolmena. Sanoinkin [Kari] Makkoselle, että yritän osua siihen keskimäiseen. Ottelu meni kohtuullisesti, mutta yöllä kuume nousi 40 asteeseen. Sanoin, että en lähde Moskovaan sairastamaan, eikä Numminen valinnut minua enää maajoukkueeseen«, Kapanen kertoo.

»Sääli, sillä pelikunto ei ollut muuttunut. Olisin halunnut olympialaisiin«.

Kuume ei kuitenkaan jättänyt Kapasta rauhaan koko loppukaudella, vaan se nousi tasaisin väliajoin vaivaamaan.

Kapanen teki kaudella 1979–80 SM-liigan runkosarjassa 34 ottelussa 51 tehopistettä ja HIFK jyräsi itsensä loppuotteluun. Välierässä kaatui Oulun Kärpät otteluvoitoin 3-1 ja loppuottelutarjassa Porin Ässät 3-0.

»Hannes« oli pudotuspelien ajan HYKS:ssä tutkimuksissa, eikä hän päässyt pelaamaan vierasotteluita.

»Jossain vaiheessa kuumeiden aiheuttajaksi epäiltiin imusolmukekyöpää, mutta kun selvisi, että se ei ollut se, niin pelasin kuin enkeli. Muut HIFK:n pelaajat sanoivatki, että hekin haluavat »Hiltoniin«, jos sieltä saa tuollaisen pelivireen«, Kapanen muistelee.

Hän sai käydä harjoittelemassa tutkimusten väkissä. Koska kyseessä oli – ilmeisesti – vereen tunkeutunut bakteeri, se piti paikallistaa. Siihen taas tarvittiin korkeaa kuumepiikkiä, jonka kova harjoittelu olisi saattanut saada aikaan. Ei saanut. Kuume nousi 37,8 asteen tietämiin, mutta ei tarvittuun 38 asteeseen.

**»Minä olin 27-vuotias, olin pelannut melkein kymmenen vuotta Helsingissä ja silti jännitti. Siltikään en jättänyt pitkiä kalsareita pois.«
– Kapanen HIFK-siirrosta**

»Sitten se hävisi, eikä ole tullut takaisin. Ja sitten minä hävisin Joensuuhun«, »Hannes« sanoo.

HIFK:n numero 9, Hannu Kapanen, oli juuri voittanut Suomen mestaruuden. Hän oli runkosarjassa joukkueensa toiseksi paras pistemies, oli ollut maajoukkueyhtymässä kauden aikana ja kuumetauti oli kadonnut. »Hannes« oli 29-vuotias.

»Olihan sekin episodi. Suomen mestaruus, Suomen paras jengi ja paras halli. Sitten tuli pieni rahariita HIFK:n kanssa ja minun piti ensin mennä Hämeenlinnaan ja sitten Savonlinnaan. Sitten Långströmin »Jussi« sanoi, että jos menet, niin ei tunnetta. Sitten eksyinkin Mehtimäelle«, Kapanen kertoo.

»Ympyrä sulkeutui. Kyllähän Frank Moberg soitteli vielä parin vuoden ajan, mutta en siinä vaiheessa ajatellut enää itseäni vaan poikia. Halusin antaa heille samanlaisen kasvuympäristön kuin olin itse saanut. Ja kun heitä nyt katsoo, niin ei tarvitse katua«.

Vaikka Kapanen oli lähtenyt Mehtimäeltä vain 12 vuotta aikaisemmin, etäisyys HIFK:n ja JoKP:n välillä oli kaikin puolin mittava. HIFK oli Suomen mestari, JoKP juuri nousut kakkosdivisioonasta ykkösdivisioonaan.

HIFK:lla oli Suomen paras halli. JoKP:lla ei ollut hallia ollenkaan.

»Olihan se aikamoinen shokki. Lumi häiritsi minua enemmän kuin kylmyys. Kun tein sopimusta, minulle sanottiin, että vuosi pelataan ulkona ja sitten valmistuu halli. Kaksi meni. Jos olisin tiennyt sen, ei ehkä olisi tullut lähdettyä«.

Kapasen paluun myötä JoKP:sta tuli jälleen varteenotettava joukkue. Ei tosin ihan heti. JoKP hävisi alkukaudesta toistakymmentä ensimmäistä otteluaan.

»Silloin teki mieli lähteä takaisin. Kun ruvettiin voittamaan ja sarjapaikka säilyi, niin alkoi kivaa, toinen vuosi oli vielä kivampi ja kolmantena kautenaahan meillä oli kova joukkue«, Kapanen muistelee.

Kaudella 1982–83 JoKP alkoi jo havitella nousua SM-liigaan. Se hankki Jokereista Jon Fontasin ja joensuulaissyntyisen Pekka Räsäsen vahvistamaan Kaj Rosvallin valmentamaa joukkuetta. Uusi halli ja edustusjoukkueen menestys houkutteli joensuulaisia halliin ennätysmäärin, eniten koko ykkösdivisioonassa. Kauden lopussa JoKP pisti Kärpät tiukoille nousukarsinnassa.

»Meillä oli hyvä joukkue ja pistettiin Kärpät tiukoille. Joensuussa oli hallin myötä oikea kiekkobuumi. Joensuussa olisi tänä päivänäkin edellytykset vaikka mihin, jos se oltaisiin osattu hoitaa hyvin. Johtoryhmä ei vain ollut tilanteen tasalla«, Kapanen sanoo.

Myös Monosen ja Kapasen tiet kohtasivat JoKP:ssa vielä kerran, kaudella 1983–84. »Hannes« kärsi loukkaantumisista ja hän päätti lopettaa pelaajauransa kauden 1984–85 jälkeen.

»Ajallaanhan se loppui. Viimeisellä kaudella sain aivotärähdyksen ja seurajohdanto halusi, että pelaan vaikka paikallisen sairaalan aivo-osaston päällikkö ei antanut pelilupaa. Seura ei suostunut takaamaan puolen miljoonan vakuutusta. Muistan, että

sanoin, että »sen kun hoidatte, niin miehän ruppeen pellaamaan«, »Hannes kertoo.

Vakuutusta ei tullut, ja »Hannes« huilasi neljä ottelua. Palkanmaksukin huilasi.

»Silloin päätin, että pelit loppuvat kauden jälkeen. Pääsin Kuopioon tutkimuksiin, ja meillä oli samana iltana peli siellä. Kaikki oli kunnossa, sain peliluvan ja tein 2+3 tehopistettä. Tilanne oli kuin 1980, sain hyviä uutisia ja sen jälkeen peli kulki«.

»Olin periaatteessa hyvässä kunnossa, kun lopetin 35-vuotiaana. Minulla ei koskaan ollut kunnan kanssa ongelmia, sillä minun mielestäni jääkiekkoa ei voi pelata kuin yhdellä tavalla: täysillä ja hyvässä kunnossa, tosissaan, mutta ei vakavasti. Aina pitää olla pilkettä silmäkulmassa«, hän sanoo.

SEURAAVALLA KAUDELLA »Hannes« valmensi Samin D-juniorijoukkuetta. Hän oli ollut auttamassa juniorivalmentajia jo aktiiviuransa viimeisinä vuosina.

»Minä koin, että vanhat pelaajat olivat antaneet minulle paljon, ja halusin jatkaa sitä perinnettä. Jos minua olisi potkittu päähän, en ehkä olisi jatkanut sitä«, hän sanoo.

»Aina, kun kävin kotona lomilla, Mutalan laukukuoro ja pikkuserkut tulivat hakemaan minua pelaamaan. Äidilleni oli jätetty terveisiä, että minun pitää mennä heti kentälle. Sieltä se valmentaminen alkoi«.

Samalla, kun Samin ura eteni, »Hanneksenkin« ura eteni. Hänestä tehtiin Savo-Karjalan aluevalmentaja, kun hänen edeltäjänsä, Juha Junno, siirtyi Kuopioon KalPan valmentajaksi.

Pari vuotta myöhemmin »Hannes« sai luvata pojilleen, että vuoden päästä he muuttaisivat takaisin Joensuuhun. Hänestä tuli KalPan valmennuspäällikkö ja samalla Junnon apuvalmentaja.

Vuonna 1991 Junno-Kapanen –parivaljakko johdatti KalPan SM-liigan loppuotteluun TPS:ää vastaan. TPS voitti parasseitsemästä –systeemillä pelatun sarjan 4-1, mutta »Hanneksen« mielestä sarja oli tasaisempi kuin numerot näyttävät.

»Paremmalla tuurilla oltaisiin taisteltu mestaruudesta paremmin. Siinä sarjassa tuli se hernerokkasumuselkkauskin, kun KalPan kone ei päässyt sumun vuoksi laskeutumaan. Minä olin mennyt bussilla paikalle etukäteen, ja olin sopinut Jyrki Santalan kanssa, että joukkue saa vetää normaalin alkuverryttelyn. Kun Kalpa tuli paikalle, niin sanottiin, että peli alkaa vartin päästä«, Kapanen muistelee.

Hopeamitali oli kuitenkin hyvä saavutus ja Kapanen lähti hakemaan vauhtia omalle päävalmentajauralleen KalPan A-junioreiden päävalmentajana. Seuraavalla kaudella hän oli liigajoukkueen päävalmentaja.

Keväällä 1994 Kapanen sai taas soiton Frank Mobergilta. Oli aika palata taas HIFK:oon. Moberg soitti samanlaiset puhelut myös »Hanneksen« molemmille pojille, Samille ja Kimmolle.

»Silloin oli puhetta, että Kapaset otettiin pakettina. Minä en ainakaan tehnyt sopimusta, että pojat pääsisivät Helsinkiin. Kyllä kaikki hoitivat itse omat sopimuksensa«, »Hannes sanoo.

Sami oli tosin edelliskaudella ollut liigan pistepörssin kolmonen, joten »Hanneksen« ei ehkä tarvinnutkaan avalla ovia pojilleen.

»Hanneksen« kaksi kautta HIFK:ssa olivat samanlaisia. Hyvästä runkosarjasta ei ollut apua, sillä pieleen menneet pudotuspelit jättivät huonon maun kaudesta. Ensimmäisen kauden epäonnistumisen – HIFK putosi ensimmäisellä kierroksella Ässille – Kapanen laittaa Ässien Kari Takon

ansioiksi. HIFK sai tehtyä kolmessa ottelussa vain yhden maalin.

Seuraavalla kaudella tulos oli sama, lauluoro kutsui ensimmäisellä kierroksella, mutta nyt noutaja tuli Lukon pelipaidassa.

»Olin sopinut [urheilutoimenjohtaja Jarmo] Kekäläisen kanssa, että joukkueen tavoitteena sillä kaudella oli päästä pudotuspeleihin. Lupasin, että sinne päästään varmasti. Seuraavaksi vuodeksi meidän piti kasata hyvä joukkue ja minulla oli optio seuraavasta vuodesta«, Kapanen sanoo.

»Kekäläinen ei halunnut käyttää optiotaan. Meillä menivät sukset ristiin jo kauden aikana, kun »Jampe« yritti puuttua valmennukseen ja kehotin häntä keskittymään omaan työhönsä. Se ei näköjään hänelle sopinut. Kalliimman saivat, mutta eivät parempaa«, Kapanen tokaisee.

Kapanen kävi Hämeenlinnassa vuoden visiitillä, tuloksena pronssia.

»Se oli hyvä vuosi. HPK:n systeemi on toimiva ja hyvä, mutta vaikka viihdyinkin, jokin siellä hiersi. Seurajohto on vähän sisäänlämpivä. Ilmoitin jo joulun jälkeen, että en jatka valmentajana Hämeenlinnassa«, »Hannes« sanoo. Hän suuntasi takaisin Helsinkiin.

Kierros kulki päinvastaiseen suuntaan kuin pelaajauralla, nyt HIFK:sta Jokereihin.

»Olen kuulemma ainoa kaikissa pääkaupunkiseudun joukkueissa pelannut ja valmentanut henkilö«, »Hannes« nauraa.

»Menin Jokereihin juniorivalmennuspäällikkö, mutta kun ensin Pietilän Sakke sai potkut ja sitten Curt Lundmark lähti pois, niin »Hjallis« Harkimo teki minusta valmentajan«, Kapanen sanoo.

Samalla kaudella »Hannes« sai myös alle 20-vuotiaiden maajoukkueen luotsattavakseen. Hän oli ollut nuorten maajoukkueiden valmennustehtävissä jo 1990-luvun alussa,

kun Samin ikäluokka oli pelivuorossa.

Jokerit oli Vierumäellä ja »Hjallis« ilmoitti »Hannekselle«, että hänestä tulisi nuorten maajoukkueen valmentaja. Hannu Jortikka oli ollut alle 20-vuotiaiden maajoukkuevalmentaja, mutta kun hän sai Malmöstä huikean tarjouksen, hän päätti jättää maajoukkueprojektin, kertoo Kapanen.

»Hjallis« Harkimo halusi oman organisaationsa valmentajan nuorten kotikisoihin, omaan halliinsa.

»Nyt tehdään Kummolan kanssa diili«, »Hjallis« oli todennut Kapaselle.

»Minä innostuin projektista ja pääsin aktiivisesti seuraamaan pelejä. Meiltä ei odotettu paljon, mutta huomasin joukkueen kypsyvän, mitä lähemmäksi kisoja päästiin. Meillä ei ollut suuria tähtiä, paitsi, että Jokisen Olli oli ehkä tulossa joukkueeseen. Minulle sanottiin, että Ollista tulee joukkueelle ongelma, mutta tunsinhan minä hänet Kuopiosta. Pidin palaverin ja sanoin, että halusin hänen olevan positiivinen pomo. Olli lupasi hoitaa homman tyylikkäästi«, Kapanen sanoo.

Myös Kapasen päätöstä valita Niklas Hagman viimeisten joukossa joukkueeseen arvosteltiin. Häntä syytettiin hyvän ystävänsä pojan suosimisesta. Kapanen puolusteli valintaansa sillä, että joukkue tarvitsi nopean hyökkääjän, joka pystyi tarvittaessa myös maalintekoon.

»Taisi olla joku Hagman, joka teki mestaruusmaalin. »Nikke« pääsi nopeudellaan maalille, ja mitä sillä on väliä, että kiekko meni housuista maaliin«, Kapanen sanoo.

Sillä kertaa edes Dombrowski ei päässyt pilaamaan Kapasen juhlaa.

Kotikisojen aikaan nuorten ottelut televisioitiin myös YLEN kanavilla, ja joukkueen hyvä joukkuehenki huokui kotiin saakka.

Usein Suomen maalin jälkeen kamerat näyttivät myös villisti tuulettaneita valmentajia, »Hannesta« ja Juha Hietasta.

»Minä olen aina tuulettanut maaleja. Minun mielestäni se on merkki siitä, että valmentajakin välittää ja on iloinen, kun joukkue tekee maalin«, Kapanen sanoo.

»Meillä oli loistava joukkuehenki. Sanoin joukkueelle valmistautumisleirin aluksi, että vaikka olen välitön ja avoin, olen kuitenkin vaativa valmentaja. Voi näyttää, että minä naureskelen, mutta pelleillä ei saa. Sanoin myös, että minä en voi tehdä joukkuehenkeä ja jätin pojat keskustelemaan asiasta«, hän sanoo.

»Hannes« ja pojat kehittivät jokaiseen otteluun myös teeman, jolla vastustaja kaadettaisiin. Jokaisen vastustajan luovuttamasta viiristä tuli päänahka, jonka he saivat ripustaa seinälle – voitosta. Kulma tuli täyteen, kun Suomi marssin turnauksen läpi ilman tappioita.

Maailmanmestaruuden jälkeen »Hannes« palasi Jokereihin ja veti kauden loppuun. Seuraavana talvena oli »Hanneksen« vuoro maistaa Harkimon monoa.

»En tiedä, mikä siihen tuli. Olimme sarjassa kolmantena. Ehkä SM-liigasta ei muuten kirjoiteltu tarpeeksi«, Kapanen toteaa ja virnistää.

Kapasen pääkaupunkiseudun liigasuora täytyi, kun hän otti Espoon Bluesin pestin vastaan syksyllä 2001.

»Bluesissa oli hauskaa. Tarkoitus oli mennä pitkälle sielläkin, mutta rouva Fortuna käänsi karvaisen takapuolensa Tapparsarjassa 2003. Oli jo sovittu, että Hannu Virta tulee kolmanneksi valmentajaksi, mutta valmentajien työnjakoa piti vielä tarkistaa. Minulle oli ihan sama, millä titteleillä me kulkisimme«, Kapanen sanoo.

Hänelle oli tarjottu uutta sopimusta ennen pudotuspelejä, mutta »Hannes« ei ollut allekirjoittanut sitä, vaan päätti odottaa pudotuspelien jälkeiseen aikaan. Hän halusi ensin viedä Bluesin pudotuspeleissä pitkälle.

Tapparan ja Bluesin ottelusarja ratkesi vasta seitsemännessä ottelussa, kun Lasse Jämsen teki jatkoajalla voittomaalin, joka vei Tapparan jatkoon (ja myöhemmin mestaruuteen) ja Kapasen jättämään raporttia päättyneestä kaudesta.

»Menin viemään raporttia kaudesta Christian Ruutulle. Sopimustarjous olikin vedetty pöydältä. Olisi sen voinut tehdä ajoissakin, niin minä olisin voinut etsiä paikkaa muualta. Sen jälkeen tuli tunne, että en halua olla enää päävalmentaja«, Kapanen sanoo.

Kapaset pakkasivat jälleen muuttoauton ja palasivat Kuopioon, ilman lupauksia kenellekään palata minnekään. Sami on KalPan enemmistöosakas ja »Hannes« seuran markkinointityöryhmässä mukana.

»Olen mielelläni apuna ja organisaation muissa tehtävissä täällä KalPassa. Lastenlasten kautta ehkä juniorivalmennus on alkanut kiinnostaa taas enemmän«, sanoo »Hannes«.

Ja kun on niitä kaikenlaisia bisneksiä hoideltavana. Kuopiossa ja Kalpassa kaikki tietävät, että jos oikeasti haluaa saada asiat tapahtumaan, kannattaa jutella »Hanneksen« kanssa.

»Hannes« hoitaa. Hymyillen. **HOCKEY**